

1. Opće odredbe

Časopis **Sigurnosne studije / Security Studies** posvećen je objavljivanju kvalitetnih, originalnih i metodološki utemeljenih naučnih i stručnih radova iz područja sigurnosnih studija i srodnih disciplina.

Uredništvo časopisa opredijeljeno je za poštivanje principa akademskog integriteta, transparentnosti, nepristrasnosti, povjerljivosti, odgovornosti i profesionalnog postupanja u svim fazama procesa objavljivanja.

Ove Etičke smjernice i politika primjenjuju se na autore, koautore, urednike, članove uredničkog odbora i recenzente. Časopis se u svojim etičkim postupcima rukovodi općeprihvaćenim međunarodnim standardima akademskog izdavaštva i principima dobre uredničke prakse.

2. Odgovornost autora

Autori su u potpunosti odgovorni za sadržaj dostavljenog i objavljenog rada.

Autor dostavljanjem rukopisa potvrđuje da:

- rad predstavlja originalan doprinos;
- rukopis nije prethodno objavljen u cijelosti;
- rukopis nije istovremeno ponuđen drugom časopisu;
- svi autori koji ispunjavaju kriterije autorstva navedeni su kao autori;
- sve osobe koje ne ispunjavaju kriterije autorstva, ali su značajno doprinijele radu, mogu biti navedene u zahvalnici;
- svi korišteni izvori, podaci, ideje i citati odgovarajuće su navedeni;
- podaci i rezultati nisu izmišljeni, falsifikovani ili namjerno prikazani na obmanjujući način;
- rad nije nastao plagiranjem ili nedozvoljenim preuzimanjem tuđeg sadržaja.
-

Svi autori moraju imati mogućnost da pregledaju i odobre konačnu verziju rukopisa prije njegovog podnošenja.

3. Autorstvo i doprinos autora

Autorstvo podrazumijeva stvarni intelektualni doprinos radu i odgovornost za njegov sadržaj.

Časopis ne prihvata:

ghost authorship – izostavljanje osobe koja je ispunila kriterije za autorstvo;

guest authorship – navođenje osobe kao autora iako nije dala odgovarajući intelektualni doprinos;

honorary authorship – dodjeljivanje autorstva na osnovu funkcije, položaja, akademskog zvanja ili drugog statusa bez stvarnog doprinosa.

Kod rada sa više autora uredništvo može zahtijevati izjavu o doprinosu svakog autora. Promjena autorstva nakon podnošenja rada moguća je samo uz obrazloženi zahtjev i saglasnost svih autora, uz konačnu odluku uredništva. Ovakav pristup odgovara savremenim međunarodnim preporukama o autorstvu i odgovornosti autora.

4. Plagijat i akademska nečestitost

Časopis ne prihvata plagijat niti druge oblike akademske nečestitosti.

Plagijatom se smatra, između ostalog:

- preuzimanje tuđeg teksta bez odgovarajućeg citiranja;
- preuzimanje tuđih ideja, podataka, zaključaka ili strukture bez odgovarajućeg navođenja izvora;
- predstavljanje tuđih rezultata kao vlastitih;
- neovlašteno preuzimanje i korištenje tabela, grafikona, slika ili drugih materijala;
- samoplagiranje kojim se veći dijelovi prethodno objavljenog vlastitog rada predstavljaju kao novi doprinos bez odgovarajućeg navođenja prethodne publikacije.

Uredništvo može koristiti softver za provjeru sličnosti i druge odgovarajuće postupke.

Utvrđena ozbiljna povreda akademskog integriteta može biti osnov za odbijanje rukopisa, povlačenje procesa recenziranja ili, u slučaju već objavljenog rada, objavljivanje obavijesti o ispravci ili povlačenju rada.

5. Fabrikovanje i falsifikovanje podataka

Časopis ne prihvata:

fabrikovanje podataka – izmišljanje podataka, ispitnika, rezultata, eksperimenata, intervjua, izvora ili drugih elemenata istraživanja;

falsifikovanje podataka – mijenjanje, izostavljanje, manipulaciju ili selektivno prikazivanje podataka sa namjerom stvaranja obmanjujućeg prikaza rezultata.

Autori moraju biti u mogućnosti objasniti način prikupljanja i obrade podataka predstavljenih u radu. Uredništvo može zatražiti dodatna pojašnjenja, dokumentaciju ili podatke kada postoje opravdane sumnje u integritet istraživanja.

6. Dupla i preklapajuća publikacija

Rukopis ne smije biti istovremeno ponuđen drugim časopisima.

Autor je dužan uredništvu prijaviti prethodne ili paralelne publikacije koje su sadržajno značajno povezane sa dostavljenim rukopisom.

Objavljivanje istog rada u više publikacija bez odgovarajućeg obrazloženja i dozvole smatra se ozbiljnom povredom akademskih standarda.

Manje preklapanje može biti prihvatljivo samo kada je opravdano, transparentno prijavljeno i jasno referencirano.

Autori su dužni obavijestiti uredništvo o svim prethodnim izvještajima, radovima, konferencijskim priložima ili drugim publikacijama koje se mogu smatrati relevantnim za procjenu originalnosti rukopisa.

7. Manipulacija citatima

Časopis ne prihvata manipulativno navođenje literature.

Posebno nije prihvatljivo:

- nepotrebno povećavanje broja citata;
- citiranje izvora koji nisu korišteni;
- samocitiranje u većoj zastupljenosti;
- namjerno izostavljanje relevantnih izvora;
- dogovoreno međusobno povećavanje citiranosti autora bez akademskog opravdanja;
- navođenje netačnih ili nepostojećih referenci;
- korištenje izmišljenih DOI oznaka ili bibliografskih podataka.

Citiranje treba imati jasnu naučnu funkciju i doprinositi razumijevanju i provjerljivosti rada.

8. Sukob interesa

Autori moraju prijaviti svaki finansijski, profesionalni, institucionalni ili drugi interes koji bi mogao uticati na istraživanje, interpretaciju rezultata ili odluku o objavljivanju.

Sukob interesa sam po sebi nije razlog za odbijanje rada. Problem predstavlja njegovo **neobjavljivanje ili prikrivanje**.

Urednici i recenzenti također su dužni prijaviti potencijalni sukob interesa.

Osoba koja je u stvarnom ili potencijalnom sukobu interesa ne bi trebala donositi odluku ili davati recenziju o konkretnom rukopisu.

9. Etičnost istraživanja

Kod istraživanja koja uključuju ljude, organizacije ili druge osjetljive izvore podataka, autori moraju poštovati relevantne etičke, pravne i profesionalne standarde.

Kada je primjenjivo, autor treba navesti:

- da li je pribavljen informirani pristanak;
- način zaštite identiteta i povjerljivosti učesnika;
- način obrade i čuvanja podataka;
- relevantno odobrenje etičkog tijela, gdje je potrebno.

Autori ne smiju objaviti podatke koji omogućavaju identifikaciju učesnika bez odgovarajuće pravne i etičke osnove.

10. Korištenje umjetne inteligencije

Časopis priznaje da alati umjetne inteligencije mogu biti korišteni kao pomoć u pojedinim fazama pripreme rada, ali njihova upotreba mora biti **odgovorna, transparentna i pod ljudskom kontrolom**.

AI alat ne može biti naveden kao autor ili koautor jer ne može preuzeti odgovornost za tačnost, integritet i originalnost rada.

Autori ostaju u potpunosti odgovorni za sav sadržaj rada, uključujući sadržaj nastao uz pomoć AI alata.

AI se može koristiti, u odgovarajućim okolnostima, za pomoć pri:

- jezičkoj redakтури;
- gramatičkoj provjeri;
- stilskom uređivanju;
- tehničkoj obradi;
- određenim analitičkim ili programerskim zadacima.

Upotreba AI za generiranje sadržaja, analizu podataka, izradu slika, tabela ili drugog materijala koja je značajna za nastanak rada mora biti transparentno navedena.

AI alati se ne smiju koristiti za:

- izmišljanje podataka;
- izmišljanje izvora ili citata;
- falsifikovanje rezultata;
- prikrivanje plagijata;
- stvaranje lažnih bibliografskih podataka.

Autori su dužni provjeriti tačnost svih informacija generisanih uz pomoć AI alata, uključujući citate, reference i činjenične tvrdnje.

11. Povjerljivost rukopisa

Rukopis dostavljen časopisu smatra se povjerljivim materijalom.

Urednici i recenzenti ne smiju:

- dijeliti rukopis sa neovlaštenim osobama;
- koristiti ideje, podatke ili rezultate iz rukopisa za vlastite potrebe;
- objavljivati ili distribuirati sadržaj rukopisa bez odobrenja.

Posebna pažnja mora se posvetiti zaštiti povjerljivosti elektronskih rukopisa.

Recenzenti i urednici ne smiju unositi povjerljive rukopise u AI sisteme ili druge platforme ukoliko povjerljivost podataka nije osigurana, osim uz odgovarajuće odobrenje.

12. Etičke obaveze recenzenata

Recenzenti trebaju:

- rukopis tretirati kao povjerljiv dokument;
- dati nepristrasnu, stručnu i argumentovanu procjenu;
- ukazati na značajne teorijske ili metodološke nedostatke;
- jasno razlikovati stručnu kritiku od ličnog mišljenja;
- izbjegavati uvredljive, diskriminatorne ili neprimjerene komentare;
- prijaviti potencijalni sukob interesa;
- upozoriti uredništvo na moguće plagiranje, duplu publikaciju ili druge etičke probleme;
- ne koristiti informacije iz rukopisa prije njegovog objavljivanja.
-

Recenzent treba odbiti recenziju ukoliko nema odgovarajuću stručnost ili nije u mogućnosti dati nepristrasnu procjenu. Recenzent ne smije koristiti recenzentski postupak za pribavljanje koristi, povećavanje vlastite citiranosti ili promociju vlastitog istraživanja.

13. Odgovornost uredništva

Uredništvo je odgovorno za:

- nepristrasan i profesionalan urednički postupak;
- zaštitu povjerljivosti rukopisa;
- izbor odgovarajućih recenzenata;
- donošenje odluka na osnovu kvaliteta i relevantnosti rada;
- postupanje po etičkim pritužbama;
- zaštitu akademskog integriteta časopisa;
- ispravke i povlačenje rada kada je to opravdano.

Odluke o objavljivanju ne smiju biti zasnovane na političkim, nacionalnim, etničkim, rodnim, vjerskim, institucionalnim ili drugim diskriminatornim kriterijima.

Uredničke odluke trebaju biti zasnovane prvenstveno na naučnom kvalitetu, relevantnosti, originalnosti i metodološkoj utemeljenosti rada.

14. Urednička nezavisnost

Uredništvo zadržava pravo da samostalno donosi odluke o prihvatanju, reviziji ili odbijanju rukopisa na osnovu pravila časopisa i recenzentskog postupka.

Vlasnik, izdavač, sponzor ili druga zainteresirana strana ne smije neopravdano uticati na uredničku odluku. Finansijska ili institucionalna podrška ne smije biti povezana sa zahtjevom za objavljivanje određenog rada ili izmjenju uredničke odluke.

15. Postupanje u slučaju sumnje na etičku povredu

Kada postoji osnovana sumnja u etičku povredu, uredništvo može:

1. zatražiti pojašnjenje od autora;
2. zatražiti relevantnu dokumentaciju ili podatke;
3. obustaviti recenzentski postupak dok se slučaj ne razjasni;
4. obavijestiti relevantnu instituciju autora kada je to potrebno;
5. provesti dodatnu internu ili eksternu provjeru;
6. donijeti odluku o odbijanju rukopisa;
7. u slučaju objavljenog rada objaviti ispravku ili povlačenje rada.

U postupku će se nastojati poštovati načela **povjerljivosti, pravičnosti, proporcionalnosti i prava autora da odgovori na navode**.

16. Ispravke nakon objavljivanja

Časopis priznaje da se u naučnom izdavaštvu mogu pojaviti nenamjerne greške.

Kada se utvrdi greška koja ne dovodi u pitanje osnovnu valjanost rada, časopis može objaviti **ispravku (correction/erratum)**.

Ispravka treba jasno identifikovati originalni rad i navesti prirodu izmjene.

Kod elektronskog izdanja časopis, prema potrebi, može zadržati prethodnu verziju rada i jasno označiti postojanje novije korigovane verzije. Takav pristup omogućava transparentno praćenje promjena u objavljenom zapisu.

17. Povlačenje objavljenog rada

Objavljeni rad može biti povučen kada postoje ozbiljni razlozi, posebno kada:

- rezultati ili zaključci više nisu pouzdani;
- utvrđeno je fabrikovanje ili falsifikovanje podataka;
- utvrđen je ozbiljan plagijat;
- rad predstavlja redundantnu ili nedozvoljeno duplu publikaciju;
- utvrđen je ozbiljan etički propust u istraživanju;
- postoje drugi ozbiljni razlozi koji ugrožavaju integritet naučnog zapisa.

Povlačenje rada ne znači brisanje istorije objavljivanja. Povlačenje treba biti jasno označeno i povezano sa originalnim člankom, uz obrazloženje razloga.

Za manje greške koje ne utiču na valjanost rada koristi se postupak ispravke, dok se povlačenje koristi za ozbiljnije probleme koji dovode u pitanje rezultate ili zaključke.

18. Povlačenje rukopisa prije objavljivanja

Autor može zatražiti povlačenje rukopisa prije konačnog prihvatanja i objavljivanja. Kod rada sa više autora, takav zahtjev treba, u pravilu, biti poznat i prihvaćen od svih koautora. Uredništvo može ograničiti povlačenje u slučajevima kada se utvrdi da autor zloupotrebljava proces istovremenim slanjem istog rukopisa drugim časopisima ili drugim oblicima narušavanja integriteta izdavačkog postupka.

19. Pravo na odgovor i pritužbe

Autor ima pravo dostaviti obrazloženu pritužbu na urednički postupak ili ukazati na moguće proceduralne nepravilnosti.

Pritužbe treba dostaviti uredništvu u pisanom obliku i sa dovoljno informacija za provjeru navoda.

Uredništvo će nastojati pritužbe razmotriti nepristrasno i u razumnom roku.

Pritužba na uredničku odluku ne podrazumijeva automatsko preispitivanje naučne procjene rada, osim kada postoje konkretni razlozi koji ukazuju na proceduralnu ili etičku nepravilnost.

20. Diskriminacija i profesionalno ponašanje

Časopis ne tolerira diskriminaciju, uznemiravanje, vrijeđanje ili neprofesionalno ponašanje prema autorima, recenzentima, urednicima ili drugim učesnicima u procesu objavljivanja.

Komunikacija u svim fazama uredničkog procesa mora biti profesionalna, akademska i zasnovana na poštovanju.

21. Finansiranje i komercijalni uticaj

Autori moraju navesti relevantne izvore finansiranja istraživanja.

Finansijer istraživanja ne smije imati neopravdani uticaj na:

- dizajn istraživanja;
- prikupljanje podataka;
- analizu i interpretaciju rezultata;
- odluku o objavljivanju.

Ukoliko postoje posebni ugovorni ili institucionalni aranžmani sa finansijerom, oni moraju biti transparentni kada su relevantni za procjenu integriteta rada.

22. Dostupnost podataka i istraživačkog materijala

Kada je to moguće i u skladu sa zakonskim, etičkim i sigurnosnim ograničenjima, autori se potiču da omoguće pristup relevantnim podacima, instrumentima istraživanja, kodovima ili drugim materijalima potrebnim za provjeru rezultata.

Kod sigurnosnih istraživanja ovaj princip mora biti primijenjen uz poseban oprez kada bi objavljivanje podataka moglo ugroziti:

- nacionalnu ili javnu sigurnost;
- privatnost pojedinaca;
- povjerljive izvore;
- zaštitu kritične infrastrukture;
- operativne sigurnosne podatke;
- zakonski zaštićene informacije.

23. Transparentnost istraživanja

Autori trebaju jasno razlikovati:

- činjenice od interpretacija;
- rezultate od pretpostavki;
- podatke od procjena;
- nalaze istraživanja od normativnih stavova.

Metodološka ograničenja rada trebaju biti otvoreno navedena.

Autori ne smiju prikazivati korelaciju kao dokaz uzročnosti kada korišteni dizajn istraživanja ne omogućava takav zaključak.

24. Posebna odgovornost kod sigurnosnih istraživanja

S obzirom na prirodu područja sigurnosnih studija, autori i uredništvo trebaju voditi računa o mogućim društvenim i sigurnosnim implikacijama objavljenih informacija.

Objavljivanje ne smije nepotrebno ugrožavati identitet izvora, sigurnost pojedinaca, povjerljive operativne podatke ili druge legitimno zaštićene informacije.

Ograničenja pristupa podacima ne smiju biti korištena kao opravdanje za prikrivanje metodoloških slabosti ili nepouzdanosti rezultata.

25. Odgovornost za objavljene stavove

Stavovi, interpretacije, zaključci i preporuke izneseni u radu odgovornost su autora.

Objavljivanje rada u časopisu ne znači da uredništvo ili izdavač nužno podržavaju sve stavove iznesene u radu.

26. Stalno unapređenje etičkih standarda

Časopis će periodično preispitivati svoje etičke i uredničke politike i, prema potrebi, usklađivati ih sa razvojem međunarodnih standarda naučnog izdavaštva, uključujući smjernice relevantnih profesionalnih i etičkih organizacija.

Uredništvo će nastojati osigurati transparentan, pravičan i odgovoran proces objavljivanja.

IZJAVA O AKADEMSKOM INTEGRITETU

Časopis Sigurnosne studije / Security Studies opredijeljen je za najviše standarde akademskog integriteta, transparentnosti i profesionalne odgovornosti. Uredništvo, autori i recenzenti zajednički su odgovorni za zaštitu integriteta naučnog izdavaštva i vjerodostojnosti objavljenog naučnog zapisa.

Ova politika čini sastavni dio uredničkih pravila časopisa i primjenjuje se na sve rukopise dostavljene na objavljivanje.